

افضل‌الدین محمد ترکه اصفهانی (فقیه)

خواجه افضل‌الدین محمد ترکه اصفهانی، **فقیه محنت** و از دانشمندان **قرن دهم** هجری در **اصفهان** است.

فهرست مندرجات

۱ - معرفی اجمالی

۲ - سرگذشت و وفات

۳ - شاگردان و آثار

۴ - سرودن شعر

۵ - پیانویس

۶ - منبع

معرفی اجمالی

خواجه افضل‌الدین محمد ترکه اصفهانی، عالم فاضل، **فقیه محنت**، از دانشمندان **قرن دهم** هجری است. در **اصفهان** متولد شد، و نزد علمای اصفهان به تحصیل پرداخت، و سپس به **کاشان** رفت، و نزد **ابوالحسن ابیوردی** معروف به «دانشمند» به تلمذ پرداخت. آن گاه در اصفهان منصب **قضاوت** یافت.

سرگذشت و وفات

سرانجام **شاه تهماسب** او را به **قزوین** آورد، و منصب قضاوت لشکر را بلاشتراک به وی و **میر علاءالملک مرعشی** داد. صاحب عنوان، سال‌ها در قزوین به تدریس مشغول بود، و شاگردان بسیار داشت، و در زمان شاه تهماسب و **شاه اسماعیل دوم**، همواره مورد احترام **حکومت صفوی** بود. سفری به **هند** رفت، و مراجعت نمود. آخر الامر مدتی در **مشهد مقدس** به تدریس پرداخت، و در سفری که به همراه حمزه میرزا داشت، در سال ۹۹۱ در **شهر ری وفات** یافت.

شاگردان و آثار

قاضی نورالدین محمد اصفهانی و **علامه جلیلی** از شاگردان او به شمار می‌روند. صاحب عنوان، دارای تالیفاتی است از آن جمله:

۱. انموذج العلوم؛

۲. دیوان اشعار؛

۳. رساله در اعتراض به قول استاد خود جناب **مفتی اردبیلی** در موضوع «امر بشیء نهی عن ضدّه الخاص»؛

۴. رساله در **معقولات ثانیه**.

سرودن شعر

وی طبع شعر نیز داشته، و «افضل» تخلص می‌کرده است. این رباعی را **شیخ بهایی** در **کشکول** از او نقل می‌کند:

"در دوزخ هجران، لب کس کی خندد یا خاطر او به خرّمی پیوند

گر آن دوزخ چو دوزخ هجران است حاشا که خدا به کافری بیسندد".

[۱] اسکندر بیگ ترکمان و محمد یوسف، تاریخ عالم آرای عباسی، ج ۱، ص ۲۴۶.

[۲] **شیخ حر عاملی**، **محمد بن حسن**، **تنمیه امل الأمل**، ص ۷۱.

[۳] اصفهانی افندی، میرزا عبدالله، ریاض العلماء، ج ۳، ص ۳۱۴.

[۴] **آقازرگ تهرانی**، **محمدحسن**، **الذریعه الی تصانیف الشیعه**، ج ۹، ص ۸۵.

[۵] مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، **فهرست مجلس**، ج ۸، ص ۱۴.

- [۶] آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، احیاء الذمائر، صص ۲۱۰ ۲۱۱.
- [۷] قائینی، علی‌فاضل، معجم مؤلفی الشیعه، ص ۱۰۱.
- [۸] شیخ بهایی، محمد بن حسین، کنشکول، ج ۱، ص ۱۲۹.
- [۹] مهدوی، سیدمصلح‌الدین، دانشمندان و بزرگان اصفهان، ج ۱، ص ۶۰.
- [۱۰] مهدوی، سیدمصلح‌الدین، مزارات اصفهان، ص ۶۳.

پانویس

۱. [↑](#) اسکندر بیگ ترکمان و محمد یوسف، تاریخ عالم آرای عباسی، ج ۱، ص ۲۴۶.
۲. [↑](#) شیخ حر عاملی، محمد بن حسن، تنمیه امل الآمل، ص ۷۱.
۳. [↑](#) اصفهانی افندی، میرزا عبدالله، ریاض العلماء، ج ۳، ص ۳۱۴.
۴. [↑](#) آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۹، ص ۸۵.
۵. [↑](#) مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، فهرست مجلس، ج ۸، ص ۱۴.
۶. [↑](#) آقابزرگ تهرانی، محمدحسن، احیاء الذمائر، صص ۲۱۰ ۲۱۱.
۷. [↑](#) قائینی، علی‌فاضل، معجم مؤلفی الشیعه، ص ۱۰۱.
۸. [↑](#) شیخ بهایی، محمد بن حسین، کنشکول، ج ۱، ص ۱۲۹.
۹. [↑](#) مهدوی، سیدمصلح‌الدین، دانشمندان و بزرگان اصفهان، ج ۱، ص ۶۰.
۱۰. [↑](#) مهدوی، سیدمصلح‌الدین، مزارات اصفهان، ص ۶۳.

منبع

[مهدوی، سید مصلح‌الدین، اعلام اصفهان، ج ۱، ص ۶۰.](#)

رده‌های این صفحه: [سلسله آل ترکه](#) | [شاعران اصفهان](#) | [شاعران اصفهان \(قمری\)](#) | [عالمان اصفهان](#) | [فقیهان سده دهم قمری](#) | [فقیهان سده دهم اصفهان](#)
[\(قمری\)](#) | [محدثان سده دهم \(قمری\)](#) | [محدثان سده دهم اصفهان \(قمری\)](#)